

9.2.2015

Yksikön päällikkö

**Kaupunginmuseon selvitys apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljaselle
koskien museon toimintaa rakennussuojelun
asiantuntijaviranomaisena**

HEL 2015-000851 T 10 03 10

Juha Björnman / As Oy Helsingin Helmitorni on pyytänyt apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljaselta selvitystä mihin lakiin, määräykseen tai muuhun mandaattiin perustuu Helsingin kaupungin museon oikeus lausua, määrätä tai vaatia säilytettäväksi saneerattavassa rakennuksessa yksityiskohtia tai kokonaisuuksia suojelullisin perustein.

Apulaiskaupunginjohtaja on pyytänyt kaupunginmuseon vastausta kirjelmässä esitettyihin seikkoihin ja väitteisiin. Kaupunginmuseo esittää pyydettyä seuraavaa.

Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan maakuntamuseo toimii kulttuuriympäristön asiantuntijaviranomaisena Helsingissä ja kuudessa Keski-Uudenmaan kunnassa. Tehtävä perustuu Museoviraston kanssa solmittuun yhteistyösopimukseen kulttuuriympäristön vaalimisessa.

Museolaki 729/1992 ja valtioneuvoston asetus museoista 1192/2005 sekä laki Museovirastosta 282/2004, valtioneuvoston asetus Museovirastosta 407/2004 mukaan rakennussuojelun viranomaistoiminta on osoitettu Museovirastolle ja kulttuurihistoriallisille museoille / maakuntamuseoille eli Helsingissä ja Keski-Uudenmaan alueella Helsingin kaupunginmuseolle – Keski-Uudenmaan maakuntamuseolle. Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan maakuntamuseo on allekirjoittanut yhteistyösopimuksen Museoviraston kanssa yhteistyöstä ja työnjaosta kulttuuriympäristön vaalimisessa 16.6.2008 (liite 1). Kohdan 4 mukaan: ”Maakuntamuseo edistää alueensa kulttuuriympäristön hoitoa ja seuraa maankäytön suunnittelua, vastaten maakunta-, yleis- ja asemakaavoitukseen sekä rakennusvalvontaan liittyvistä asiantuntija- ja viranomaistehtävistä.”

Kaupunginmuseon kulttuuriympäristöyksikön perustehtävä on kulttuuriperinnön säilyttäminen, mihin sisältyy rakennetun kulttuuriympäristön sekä vanhan että nuoren rakennusperinnön arvottaminen asemakaavoituksessa ja purkamis-, korjaus- ja muutostöissä. Maankäyttö- ja rakennuslain 118 § Rakennustaiteen ja kaupunkikuvan vaaliminen edellyttää: ”Rakentamisessa, rakennusten korjaus- ja muutostyössä ja muita toimenpiteitä suoritettaessa samoin kuin rakennuksen tai sen osan purkamisessa on huolehdittava siitä,

9.2.2015

Yksikön päällikkö

ettei historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kaupunkikuvaa turmella.”

Kiinteistö oy Itäkeskuksen Maamerkki (As Oy Helmitorni) haki kaupunkisuunnitteluvirastolta poikkeamispäätöstä muuttaa entinen Itäkeskuksen Maamerkki asuinrakennukseksi. Asemakaavaa ei muutettu, vaan asia ratkaistiin poikkeamisluvalla. Kaupunkisuunnitteluvirasto pyysi poikkeamislupahakemuksesta kaupunginmuseon lausunnon. Museon lausui käyttötarkoituksen muutoksesta 9.9.2013 ja puolsi käyttötarkoituksen muutosta edellyttäen kuitenkin, että siltä pyydetään lausunto rakennuslupavaiheessa. Museon lausuntoon sisältyi arvotus arkkitehti Erkki Kairamon suunnittelemasta rakennuksesta: ”Vaikka 1980-luvun arkkitehtuurin arvottaminen on suurelta osin vasta alkamassa, voidaan kuitenkin jo nyt nähdä Itäkeskuksen maamerkin omaavan sellaisia kulttuurihistoriallisia arvoja kuten arkkitehtoniset, yhteiskuntahistorialliset ja kaupunkikuvalliset arvot, joiden vuoksi rakennuksen julkisivun suuremmilta muutoksilta tulisi pidättyä. Rakennus edustaa selkeällä tavalla 1980-luvun rakentamisen ilmiötä ja 1970-luvulta alkanutta Helsingin voimakasta kasvua itään päin, johon syynä oli muun muassa metron valmistuminen.” (Liite 2)

Kaupunkisuunnitteluviraston myöntämään poikkeamispäätökseen 1.10.2013 on kirjattu ehdoksi, että rakennuslupahakemusta valmisteltaessa on neuvoteltava kaupunginmuseon kanssa rakennuksen muutoksista. (Liite 3)

Kaupunkikuvaneuvottelukunta käsitteli Kiinteistö Oy Itäkeskuksen maamerkin rakennuslupahakemusta 8.1.2014. Lausunnossaan neuvottelukunta totesi, että kyseessä on poikkeuksellisen hieno rakennus ravintoloiheen. (Liite 4) Rakennushanke esiteltiin kaupunginmuseolle 20.2.2014 (Arkkitehtitoimisto A-konsultit). Neuvottelumuistio liitettiin rakennuslupahakemukseen.

Rakennusvalvontavirasto oli yhteydessä kaupunginmuseoon liittyen rakennusaikaiseen muutokseen ja museon edustaja kutsuttiin katselmukseen. Katselmus pidettiin 14.1.2015 rakennustyömaalla. Katselmuksesta on A-konsulttien muistio, jonka museo on kuitannut huomautuksitta.

Juha Björnman toteaa selvityspyynnössään: ”Rakennus on iältään nuori. Tästä huolimatta alaisuudessa oleva museo on erittäin aktiivinen ja aiheuttanut rakentamisen aikatauluun huomattavaa viivästymistä.” Kaupunginmuseo toteaa, että se on osallistunut ainoastaan etukäteen sovittuihin ja rakennusvalvonnan aloitteesta

9.2.2015

Yksikön päällikkö

tulleisiin katselmuksiin suunnittelun ja työmaan aikana, eikä ole näin ollen voinut aiheuttaa aikataulun viivästymistä.

Lisätiedot

Anne Mäkinen, yksikön päällikkö, puhelin: +358 9 310 36486
anne.makinen(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Liitteet

- 1 [Sopimus Museoviraston ja Keski-Uudenmaan maakuntamuseon yhteistyöstä ja työnjaosta kulttuuriympäristön vaalimisessa](#)
- 2 [Helsingin kaupunginmuseon lausunto Kiinteistö Oy Itäkeskuksen Maamerkin poikkeamishakemuksesta 9.9.2013](#)
- 3 [Helsingin kaupunki kaupunkisuunnittelulautakunta Pöytäkirja 1.10.2013 §313 Poikkeamishakemus \(Itäkeskus, kauppakartanonkatu 7\)](#)
- 4 [Helsingin kaupunki Rakennusvalvontavirasto pöytäkirjaote Kaupunkikuvaneuvottelukunta 8.1.2014](#)